

İSTANBUL GEZGİNLERİ

Aksiyon 30 / 19.01.2014

TOPKAPI SARAYI

Saray-ı Cedid-i Amire

İçindekiler

İstanbul Sarayları.....	4
Bab-ı Hümayun ve Sur-u Sultani.....	6
Alay Meydanı (Birinci Avlu)	6
Deavi Kasrı.....	6
Babü's Selam	7
Divan Meydanı (İkinci Avlu).....	7
Matbah-ı Amire	7
Has Ahır	7
Zülüflü Baltacılar Koğuşu.....	7
Divan-ı Hümayun (Kubbealtı)	8
Adalet Kulesi	8
Dış Hazine Dairesi.....	8
Sohum Kalesi Kitabesi	8
Babü's Saade	9
Harem	9
Araba Kapısı - Dolaplı Sofa	9
Şadırvanlı Sofa.....	10
Karaağalar Taşlığı	10
Cümle Kapısı.....	10
Cariyeler Taşlığı	10
Valide Sultan Dairesi	11
Valide Sultan Taşlığı	11
Ocaklı ve Çeşmeli Sofalar	11

Hünkar Daireleri	12
Çifte Kasırlar	12
Gözdeler Taşlığı	13
Altın Yol	13
Enderun Avlusu (Üçüncü Avlu).....	13
Arz Odası	13
Ağalar Camii	14
III. Ahmed Kütüphanesi	14
Seferli Koğuşu.....	14
Fatih Köşkü.....	15
Kilerli Koğuşu.....	15
Hazinedar Koğuşu	15
Silahdar Koğuşu.....	15
Has Oda	16
Has Odalılar Koğuşu	16
Dördüncü Avlu	16
Sofa Camii	17
Esvap Odası	17
Mecidiye Köşkü	17
Hekimbaşı Odası.....	17
Sofa Köşkü	17
Bağdat Köşkü.....	18
İftariye Kameriyesi	18
Sünnet Köşkü.....	18
Revan Köşkü	18
Görseller.....	19

İstanbul Sarayları

İstanbul'un fethinden sonra artık Fatih diye anılmaya başlayan II. Mehmet ilk günlerini nerede geçirdiğinin bilgisini ben şahsen bulamadım ama yaptığı ilk işlerden birisinin saray inşaatı için emir vermek olduğu aşikar. Yapılan ilk saray, bugün İstanbul Üniversitesi merkezinin bulunduğu alandıydı. Bu saray hakkında çok bilgimiz yok maalesef. Sadece Matrakçı Nasuh'a ait bir resimde karşımıza çıkıyor bu saray ve yüksek duvarları olan bir bahçe içerisindeki bir çok köşkten oluşan bir yapılar topluluğu olduğu anlaşılıyor. Yapımına 1453 yılında başlanan sarayın inşaatı beş yıl sürüyor ama elbette bu beş yıl içerisinde de bir yandan kullanılmaya devam ediyor.

Saray-ı Atik-i Amire'nin Matrakçı Nasuh tarafından çizilen minyatürü.

1472 senesinde Fatih, bugün Çinili Köşk olarak bildiğimiz ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından kullanılan köşkü ya da sarayı

yaptırıyor. Burası yazlık saray olarak kullanılmaya başlanıyor. Ancak belli ki bu yeni köşkün bulunduğu yer Fatih'i oldukça etkiliyor ki eş zamanlı olarak yeni sarayın yani Saray-ı Cedid-i Amire'nin inşaatına başlanıyor. Sonraki yıllarda Topkapı Sarayı olarak anılmaya başlanacak bu sarayın inşaatı 1478 senesinde bitiyor. Ancak Topkapı da elbet yapıldığı dönemdeki haliyle kalmıyor. Değişen ev sahiplerinin eklettiği yapılarla organik bir yapıya bürünüyor ve gün geçtikçe büyüyor.

Saray ahalisi Topkapı'ya taşınınca yaptırılan ilk saray da artık Eski Saray (Saray-ı Atik-i Amire) olarak anılmaya başlıyor ama iki kere yangın geçirse de her seferinde onarılıyor ve kullanılmaya devam ediyor zaman içerisinde. Kimler mi kullanıyor? Sabık padişahların aileleri elbette. Bu sarayın yerine Abdülaziz döneminde bugün İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü olarak kullanılan Harbiye Nezareti binası yaptırılıyor.

Saray-ı Cedid-i Amire yani Topkapı Sarayı 1839 tarihine kadar yaklaşık dört yüzyıl aralıksız olarak tek elden (Her ne kadar padişahlar zamanlarını çeşitli saraylarda da geçiriyor olsalar da yönetim merkezi hep Topkapı idi.) imparatorluk merkezi halini alıyor. II. Mahmud zamanının büyük bir bölümünü diğer saraylarda geçirse de yönetim merkezi olarak Topkapı Sarayı'nı kullanmaya devam ediyor. 1839 tarihinde II. Mahmud'un vefatı üzerine oğlu Sultan Abdülmecid'in tahta geçmesiyle birlikte yönetim merkezi ünvanını dönüşümlü olarak Eski Çırağan, Beşiktaş Sahil ve Eski Beylerbeyi Sarayları ile birlikte kullanıyor. Ta ki 1856 senesinde Dolmabahçe Sarayı devletin yeni yönetim merkezi olana kadar...

Bab-ı Hümayun ve Sur-u Sultani

Topkapı Sarayı'nı çevreleyen duvarlara verilen isim Sur-u Sultani'dir. Deniz tarafında bulunan Bizans surlarına kara tarafında Fatih döneminde yapılan eklemelerle oluşmuştur. Toplam uzunluğu yaklaşık 4000 metredir. Surların üzerinde zaman zaman ihtiyaca göre kapılar açılmış ve/veya kapatılmıştır. Bu kapılardan birisi de Bab-ı Hümayun adı verilen Saray'ın ana giriş kapısıdır.

Alay Meydanı (Birinci Avlu)

Saray'ın herkese açık avlusudur. Bu avluda çeşitli köşkler, saraya ait atölyeler, saray ahırları, fırınlar bulunmaktadır. Ancak bu yapılardan bir çoğu günümüze ulaşmamıştır. Has ahırlar bugün İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi olarak kullanılmaktadır. Saray'ın ilk yapısı olan Çinili Köşk de yine bu avludadır ve bugün İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından kullanılmaktadır. Yine bu avluda Ayasofya ile hemen hemen aynı tarihlerde yapılan Aya İrini Kilisesi bulunmaktadır. Aya İrini'nin hemen yanında Sempson Hastanesi (ya da patrikhane konutları) kalıntıları vardır.

Neşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından 18. yy'ın ilk çeyreğinde yaptırılan Darphane-i Amire binası ve 19. yy'da yapılan karakol binası bu avluda geriye kalan binalardan bir kaçıdır.

Deavi Kasrı

Bugün bulunmayan bu yapı Alay Meydanı'nda bulunmaktaydı. Haftanın dört günü Kubbealtı'nda toplanan Divan'da bulunan Kubbealtı vezirlerinden birisi Divan toplantısından sonra buraya gelir ve ülkenin dört bir yanından ellerinde dilekçeleriyle gelen halkın dilekçelerini birinci elden teslim alırlardı.

Babü's Selam

Saray'ın birinci avlusu ile ikinci avlusunu birbirinden ayıran kapıdır. Bu kapıdan geçilerek girilen ikinci avluda devlet işleri görülürdü. Babü's Selam kapısından sadece Sultan atı ile geçebilirdi. Sadrazam dahil bütün devlet görevlileri bu kapıdan geçmeden önce atlarından geçmek zorundaydılar. At ile kapıya ne kadar yaklaşılaacağı da yine protokoldeki öneme göre değişmekteydi.

Divan Meydanı (İkinci Avlu)

Devlet işlerinin görüldüğü avludur. Kubbealtı olarak da bilinen Divan-ı Hümayın bu avludadır. Avluda sol tarafta has ahırlar, mehterhane ve zülüflü baltacılar koğusu ve Harem'in giriş kapısı olan Araba Kapısı bulunmaktadır. Sağ tarafta ise Matbah-ı Amire yani saray mutfakları bulunmaktadır.

Bu avlu aynı zamanda devlet törenlerinin de yapıldığı avludur.

Matbah-ı Amire

Saray mutfaklarıdır. Günümüzde saray porselenleri sergisi olarak kullanılmaktadır.

Has Ahır

Birinci avluda bulunan asıl ahırlardan ziyade güncelik kullanım için kullanılan ahırlardır.

Zülüflü Baltacılar Koğuşu

Saray'ın korunmasından ve işlerinin yapılmasından sorumlu askerlere zülüflü baltacılar denilmektedir. Baltacılar savaşlarda önden giderek özellikle ormanlık arazilerde orduya yol açan birliklerdi. Saray'da sadece zülüflü baltacılar değil, diğer baltacılar da görev yaparlardı. Ancak diğerleri akşam olunca Saray'dan ayrılır ve

kışlarına geri dönerlerdi. Zülüflü baltacılar ise geceyi Saray'daki bu koğuştta geçirirlerdi.

Divan-ı Hümayun (Kubbealti)

Devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yerdir. Fatih Sultan Mehmet devrine kadar Sultan'ın başkanlık ettiği Divan'ı Hümayun'a bu dönemden sonra Sadrazam başkanlık etmeye başlar. Sultan da hemen Kubbealti'nın arkasında bulunan ve buraya açılan bir penceresi olan Adalet Kulesi'nden oturumları izlerdi. Kubbealti üç bölümden oluşur. Birinci bölümde Divan toplanır, bu bölümden perde ile ayrılan ikinci bölümde Divan katipleri olur, üçüncü bölümde de Divan'da alınan kararların onaylatılmasını takiben evrakları onaylayan nişancıbaşı bulunurdu.

Adalet Kulesi

Edirne Sarayı'ndaki geleneğin devamı olarak görülebilecek bu kule Sultan'ın adaletini temsil etmektedir. İlk yapıldığı dönemde ahşap olmakla birlikte sonradan kagir hale çevrilmiş ve çeşitli eklemeler yapılmıştır. Girişi Harem içinden olup, Sultan'ın Divan toplantılarını izlediği pencere buradadır.

Dış Hazine Dairesi

Saray'ın dış hazinesinin bulunduğu Kubbealti'nın hemen yanındaki bölümdür. Bugün silah ve saat koleksiyonları bu bölümde sergilenmektedir.

Sohum Kalesi Kitabesi

Karadeniz kıyısında bir kale olan Sohum Kalesi Sultan III. Ahmed döneminde yaptırılır. II. Abdülhamit zamanında 1876 senesinde kalenin düşeceği anlaşılarak kitabesi sökülerek ibret olması amacıyla saraya getirilir ve bugün görünen yere dikilir.

Babü's Saade

Saray'ın ikinci avlusu olan Divan Avlusu ile üçüncü avlusu olan Enderun Avlusu'nu birbirinden ayıran kapıdır. Bu kapıdan geçmeye yetkisi olmayan kimse geçemezdi ve bu kapıdan itibaren mutlak sessizlik başlardı. Kapının ikinci avluya bakan tarafında tören yapılacağı zaman (cülus, bayramlaşma vs.) Sultan'ın taht, sefer öncesinde de Sancak-ı Şerif çıkarılırdı. Babü's Saade kapısı Enderun'a açılan kapıdır ve hemen arkasında Arz Odası bulunmaktadır. Arz Odası Babü's Saade kapısı tarafında bakıldığında Enderun Avlusu'nun görülmesini engeller. Bu kapının korunmasından Akağalar ve onların yöneticisi konumundaki Babü's Saade Ağa'sı görevliydi. Enderun'un ilk iki sınıfı buradaki odalardı.

Harem

Harem kelime anlamı olarak 'yasak' anlamına gelmektedir. Sultan'ın ailesinin yaşadığı yerdir. Topkapı Sarayı ilk kurulduğu yıllarda kapsamlı bir Harem teşkilatı bulunmamakla birlikte kadınefendilerin zaman zaman kaldığı bir bölüm olduğu bilinmektedir. Bu dönemde Eski Saray Harem olarak kullanılmaya devam etmekteydi. Harem'in daha kapsamlı bir şekilde Topkapı'ya taşınması Kanuni Sultan Süleyman zamanında olur, ancak bütün teşkilatıyla birlikte taşınması III. Murat dönemini bulacaktır. Harem de Saray'ın diğer kısımlarının olduğu gibi zamanla genişleyen, gelişen organik bir yapıya sahiptir.

Araba Kapısı - Dolaplı Sofa

Harem'in III. Murat döneminde yapılan giriş kapısına Araba Kapısı denilmektedir. Zira Harem'e yapılan giriş çıkışlarda, özellikle de Harem kadınlarının Saray'dan çıkışlarında ve Saray'a girişlerinde araba kullanmaları adettendi. Arabalar bu kapıdan içeri girer ve Şadırvanlı Sofa'daki binek taşının da yardımı ile yolcularını aldıktan sonra yine aynı kapıdan çıkardı.

Araba Kapısı'ndan geçilince ilk önce Dolaplı Sofa'ya girilir. Darü's Saade Ağası ya da diğer adı ile Kızlarağasının dairesi konumundaki bu sofa adını dört duvarındaki dolaplardan almaktadır. Bu dolaplardan ikisinde Harem'e çarşıdan getirilen malzemeler, diğer ikisine de Hameyn Vakfı'nın evrakları ve Surre Alayları'nın malzemeleri konulmaktaydı.

Şadırvanlı Sofa

Harem halkının arabalara binmek için kullandıkları binektaş bu sofada bulunmaktadır. Adını zamanında burada binektaşının hemen yanında bulunan taş şadırvandan almaktadır. Bu şadırvan sonraki dönemlerde buradan alınarak, III. Murat has odasının altındaki havuzun ortasına konuşmuştur.

Karaağalar Taşlığı

Bu taşlığa Karaağalar Taşlığı denmesinin nedeni Karaağaların yaşam alanlarına ait bir çok yapının bu taşlığa açılıyor olmasıdır. Bu taşlığa müsahtipler, cüceler ve hazinedar daireleri, karaağalar koğuşu, darü's saade ağası dairesi, şehzadeler mektebi ve nöbet yeri açılmaktadır.

Cümle Kapısı

Harem'in asıl giriş kapısı burasıdır. Üzerinde Ahzab Suresi 53. ayet yazmaktadır: 'Ey iman edenler! Size izin verilmeden Peygamber'in evine girmeyin.' Bu kapı Saray'ın üç ana bölümünün (cariyelere ayrılan bölüm, Sultan'a ayrılan bölüm ve valide sultana ayrılan bölüm) bağlandığı yerde bulunan nöbet yerine açılmaktadır.

Cariyeler Taşlığı

Her ne kadar adını cariyelerden almış olsa da bu taşlığa sadece cariyeler koğuşu değil, kadınefendi daireleri de açılmaktadır. Taşlığa açılan kapılardan üçü kadınefendi dairelerinin kapılarıdır. Son kapı

da kırk merdivene açılır. Kırk merdiven harem hastanesine inmektedir.

Valide Sultan Dairesi

Valide Sultan padişahların annelerine verilen isimdir. Bu ünvanı ilk olarak II. Selim'in hasekisi, III. Murat'ın annesi Nurbanu Sultan'ın annesi kullanmıştır. Harem'in en nezih bölümlerinden birisi olan valide sultan dairesi, sofa, dua odası ve yatak odasından oluşmaktadır.

Valide Sultan Taşlığı

Harem'in Valide Sultan'ın yaşadığı bölümüne ait yapıların açıldığı taşlıktır. Haliç tarafında valide dairesi ve hünkar hamamı, cariyeler dairesi tarafında ise usta ve kalfa daireleri ile eczane, bir tarafında altinyol, diğer tarafında da ocaklı sofaya açılan saltanat kapısı bulunmaktadır. Sultan sefere giderken miğfer ve zırhı ile bu saltanat kapı önünde validesinin elini öperek onunla vedalaşır ve hazır bekleyen atına binerek yola çıkardı. Bu kapının taşlığa bakan kısmında kelime-i tevhid, iç kısmında ise 'Şefaath ya Resulallah, şefaath ya Habiballah' yazmaktadır.

Ocaklı ve Çeşmeli Sofalar

Harem'deki bir başka haseki dairesi ile çeşmeli sofa arasında kalan ve valide sultan taşlığından girilen sofadır. Harem'in en büyük ocağı burada olduğu için ocaklı sofa olarak anılmaktadır. Dairelerde bulunan mangallar burada doldurulurdu.

Çinilerle kaplı bu güzel sofa ismini içindeki çeşmeden almaktadır. Burada bulunan gömme dolaplardan bir zamanlar kiler olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Hünkar Daireleri

III. Murad Has Odası:

Mimar Sinan'ın Saray'daki nadir yapılarından birisidir. Harem tarafındaki ilk has odadır. III. Murat döneminde yapılmıştır.

I. Ahmet Has Odası:

III. Murad'ın torunu I. Ahmed tarafından dedesinin hasa odasının halîç tarafına eklenti olarak yapılmıştır. İçerisinde bulunan bir kitap dolabından dolayı okuma odası olduğu iddiaları varsa da kitabelerden böyle bir bilgiye ulaşılamamaktadır.

Yemiş Odası (III. Ahmed Has Odası)

Adını duvarlarındaki yemiş süslemelerinden alan oda III. Ahmed tarafından yaptırılmıştır.

Çifte Kasırlar

II. Selim'in saltanatına kadar Osmanlı'da şehzadeler on yaşına geldiklerinde sancağa gönderilirdi. Ancak II. Selim bütün şehzadelerini değil, sadece en büyük oğlu III. Murat'ı sancağa göndermiştir. III. Murat da aynı şekilde en büyük oğlu III. Mehmed'i sancağa gönderir. Tahta çıktığında da 19 kardeşini katleder. Bu boyuttaki kardeş katli yurt içinde ve yurt dışında tepki çeker. Bundan sonradır ki 'ekber ve erşad' sistemine geçilerek şehzadelerin sancağa gönderilmesi geleneğinden vazgeçilir. Şehzadeler bir süre bugüne ulaşmayan Şimşirlik Kasrı'nda kalırlar. Daha sonra sultan II. Osman ve IV. Mehmed dönemlerinde yaptırılan bu iki kasır şehzadeler için yapıldığından zaman zaman Şimşirlik olarak anılmaya devam etmiştir. IV. Mehmed Kasrı veliaht, II. Osman Kasrı da şehzade dairesi olarak kabul edilir.

Gözdeler Taşlığı

Gözdeler ya da diğer adıyla ikballer padişaha hizmet eden cariyelere verilen isimdir. Harem’de bu sınıf 17. yy’ın sonlarında oluşmuş ve onlar için ilk kez I. Abdülhamit zamanında 18. yy’ın sonlarında bina inşa edilmiştir. Böylece Harem’deki genel yerleşim planı bozulmuştur. Gözdelerin daireleri Çifte Kasırlar’ın cephesinin olduğu taşlığa da Gözdeler Taşlığı denilmiştir.

Altın Yol

Harem’in tüm bölümlerini birbirine bağlayan koridordur. Genel kanının aksine, cariyelerin Sultan’ın huzuruna çıkmak için kullandıkları yol değildir. Sultan’ın çeşitli nedenlerden dolayı kutlama zamanlarında (tahta çıkış, şehzadelerin sünnet törenleri, sefer dönüşü vs.) Harem halkına altın dağıttığı yer olduğu için bu ismi almaktadır.

Enderun Avlusu (Üçüncü Avlu)

Sultan’ın yaşadığı bölümdür. Saray’ın en korunaklı avlusudur. Avluda yüksek sesle konuşmak hatta çoğu zaman konuşmak bile yasaktır. Avlunun dışarıdan görülmesine bile izin verilmemektedir, bu yüzden Sultan’ın dış dünya ile bağı olan arz odası bahçenin görülmesini engelleyecek şekilde tam Babú’s Saade’nin avluya geçilen kısmına yapılmıştır.

Arz Odası

Divan’da alınan kararların çoğu zaman sadrazam, kimi zaman diğer vezirler tarafından sultana sunulduğu, elçilerin kabul edildiği odadır. Fatih zamanında yapılmış olmakla birlikte, ilk yapı 1509 depreminde yıkıldığı için günümüze Kanuni zamanında yapılan yapı ulaşmıştır. Yabancı elçiler burada kabul edildiği için süslemesine çok önem verilmiştir. Ancak Sultan Abdülmecid döneminde çıkan bir yangında bir hayli zarar gördüğü için onarımda, Saray artık kullanılmadığı için

aşırı süslemeye gidilmemiştir. Oda içerisinde Sultan'ın tahtının kurulduğu yerden pencereden Babü's Saade'ye bakılınca şu hadis görülür: 'Resü'l-hikmeti mehafetüllah' / 'Hikmetin başı Allah korkusudur.'an Pişkeş, maruzat ve padişah kapısı olmak üzere üç kapısı vardır.

Ağalar Camii

Fatih zamanından yaptırılmıştır. Saray'ın en büyük camisidir. Enderun ağaları burada namaz kıldıkları için Ağalar Camii olarak anılmaktadır. Padişahlar da yatsı hariç diğer namazlarını genellikle burada kırlardı. Caminin arka tarafındaki üç pencere harem mescidine açılır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması kararı bu camide verilmiştir.

III. Ahmed Kütüphanesi

Saray'ın tek müstakil kütüphanesidir. II. Selim tarafından yaptırılan Havuzlu Köşk'ün yerine Sultan III. Ahmed döneminde 1718 senesinde yaptırılmıştır.

Seferli Koğuşu

Daha önce burada bulunan Hünkar Hamamı'nın yerine III. Ahmed döneminde 1719 senesinde yapılmıştır. Babü's Saade'de bulunan ilk iki sınıftan sonra üçüncü sınıf talebeleri burada kalırlardı. Adını IV. Murat'ın geleneklerin aksine burada bulunan ağaları sefere götürmesinden alır. Burada kalan Enderun halkı daha çok sarayın ve de özellikle Padişah'ın çamaşırlarının tertip ve düzeninden sorumluydular. Padişah'ın seccadesinden de bu koğuşun ağası sorumluydu.

Günümüzde Padişah kıyafetlerinin sergilendiği salon olarak görev yapmaktadır.

Fatih Köşkü

Fatih döneminde yapılan köşk sarayın iç hazinesi olarak kullanılmıştır. Bu yüzden Hazine-i Hümayun olarak da anılır. Günümüzde de hazineye ait eserlerin sergilenmesi amacı ile kullanılmaktadır. Hazine haliyle sürekli kilitli tutulurdu ve Yavuz Sultan Selim'in mühürü ile mühürlenirdi. Yavuz Sultan Selim, 'benden sonra gelenlerden her kim bu hazineyi benden daha çok altınla doldurursa ondan sonra onun mührü ile mühürlensin ama o zamana kadar benim mührümle mühürlensin' diye vasiyet etmiştir ancak bunu kimse başaramamıştır. Bu gelenek Saray müzeye çevrilene kadar devam etmiştir.

Kilerli Koğuşu

Üst katları; şeker, baharat gibi yiyeceklerin ve mumların saklandığı saklandığı iç kiler olarak kullanılan bu yapının alt katında da enderun ağalarının kaldığı bilinmektedir. İlk yapıldığında ahşap olduğu bilinen bina 1856 yangınında yanınca kagir olarak yeniden yapılmıştır. Buradaki koğuşlarda kalan enderun ağaları padişahın sofrasının hazırlanması, kaldırılması, bulaşıkların yıkanması gibi işlerden sorumluydular.

Hazinedar Koğuşu

Saray'ın iç hazinesinin korunmasından sorumlu olan enderun ağalarının kaldığı koğuştur. İlk hali ahşap olan bina 1856 yangında tamamen yanmış sonrasında yeniden kagir olarak inşa edilmiştir.

Silahdar Koğuşu

Sultan'ın silahlarının, günlük kullanım için ayırdığı parasının korunduğu yer ve korumakla görevli Silahdar Ağası'nın koğuşusur.

Has Oda

Padişahın odasıdır. Padişah'a has olduğu için 'Has Oda' denilmektedir. Yavuz Sultan Selim'in Kutsal Emanetleri İstanbul'a getirmesinden sonra 'Hırka-i Saadet Dairesi' olarak anılmaya başlanmıştır. Has Oda üç bölümden oluşmaktadır:

Şadırvanlı Sofa: Girişinde şadırvan bulunduğu için bu ismi almaktadır. İçerisinde sekili bir bölüm bulunmaktadır. Bu seki, Has Odalıların namaz kıldıkları yerdir ayrıca Sultan'da zaman zaman burada otururdu.

Arzhane: Şadırvanlı sofanın sağ tarafından açılan kapıyla geçilen odadır. Sultan kendisine arz edilen evrakı burada değerlendirir ve ilgili emirlerini burada verirdi. Daha çok çalışma ve kabul odası olarak değerlendirilebilir.

Taht Odası: Sultan'ın tahtını ve Saray'ın harem kısmı olmadığı dönemlerde yatağının bulunduğu odaydı. Günümüzde Hırka-i Saadet odası olarak kullanılmaktadır.

Has Odalılar Koğuşu

Doğrudan Sultan'a hizmet eden Enderunluların kaldığı koğuştur. Enderun ağalarının en üst rütbelileri bu koğuşta kalanlardı. Saç ve zülûf bırakma ayrıcalığına sahiptiler ama sakal bırakamazlardı. Günümüzde padişah portreleri sergisi olarak kullanılmaktadır.

Dördüncü Avlu

Saray'ın zaman zaman Harem halkına da açılan bölümüdür. Padişahların yaz aylarında özel zamanlarını geçirdikleri mermer sofa bu avludadır. Çok güzel manzarası olan dördüncü avluda birbirinden güzel köşkler ve lale bahçeleri bulunmaktadır. Enderun ağalarının spor müsabakaları da burada yapılırdı.

Sofa Camii

Sofa Camii'nin yerinde daha önce Silahdarağa Köşkü bulunmaktaydı. Bu köşk Kabakçı Mustafa isyanı sonrasında tahttan indirilen III. Selim'in tekrar tahta geçirilmesinin engellenmesi için öldürülmesinin kararının alındığı köşktür. III. Selim gibi öldürülmekten son anda kurtulan II. Mahmud tahta geçmesinden sonra köşkü acı hatırasını unutmak için köşkü yıktırılmış ve yerine bu camiyi yaptırmıştır.

Esvap Odası

Mecidiye Köşkü ile birlikte yapılmıştır. Bekleme odası olarak kabul edilebilir. Sultan'ın huzuruna çıkacak kişilerin beklerken bir yandan da üst başlarını kontrol ettikleri bir mekan olduğu için esvap odası olarak anılmaktadır.

Mecidiye Köşkü

Sultan Abdülmecid zamanında artık Saray'ın aktif olarak kullanılmadığı bir dönemde yaptırılmıştır. Sultan'ın gelenekler gereği Topkapı Sarayı'nda katılması gereken törenlere geldiğinde kullanması için yapılmıştır. Yabancı misafirler de saray gezdirildikten sonra burada ağırlandırlardır.

Hekimbaşı Odası

Fatih zamanında yapıldığı bilinmektedir, Saray'ın en eski yapılarından birisidir. Saray hekiminin odasıdır. İlk yapıldığı dönemde konik bir külâhı olduğu bilinmektedir. Günümüzde de içinde Osmanlı'dan kalma tıbbi kitaplar, araç, gereçler bulunmaktadır.

Sofa Köşkü

Köşkün banisi Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'dır. Padişah'ın dördüncü avluda yapılan müsabakaları izlemesi için yapılmıştır.

Huzur dersleri, helva sohbetleri ve zaman zaman kabullerin burada yapıldığı da olmuştur. Duvarlarında Hilye-i Saadet'ten beyitler vardır.

Bağdat Köşkü

Sultan IV. Murat'ın Bağdat'ın yeniden fethedilmesi şerefine bu ismi verdiği köşkün yapımına, Bağdat Seferi öncesinde başlamıştır. Sefer zaferle sonuçlandığında kaba inşaatı bitmiştir ama süslemeler henüz bitmemiştir. Süslemeler bitmeden de IV. Murat vefat eder ve köşkün son halini göremez.

İftariye Kameriyesi

Sultan İbrahim zamanında yapılan 'İftariye Kameriyesi' Sultan'ın yaz aylarına denk gelen ramazanlarda ezanın okunmasını beklediği ve Süleymaniye Camii'nde yakılan mahyayı izlediği yerdi.

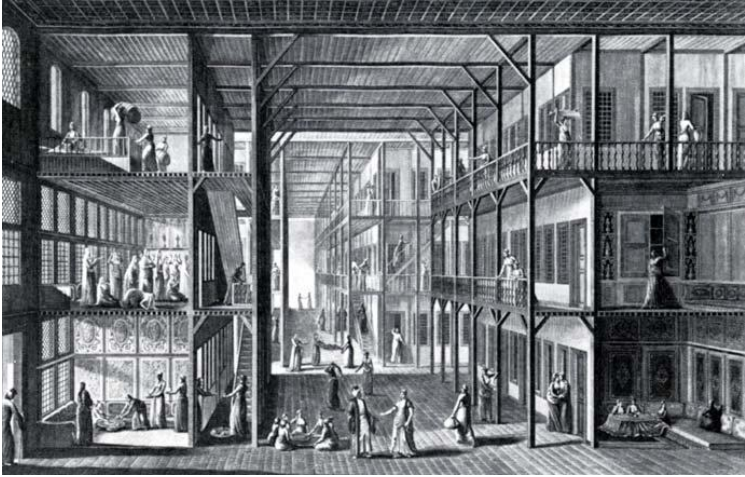
Sünnet Köşkü

İsmi şehzadelerin burada sünnet edilmesinden ve padişahların vakit namazlarının sünnetlerini burada kılmalarından almaktadır. Dış cephesindeki beş mermer pano 1530'lara tarihlenmektedir ve muhtemelen Türkmen geleneğince gelen Tebrizli çini ustalarından yapılmışlardır. Bu özellikleri ile türlerinin son örneklerindendirler.

Revan Köşkü

IV. Murat'ın Revan Zaferi sonrası, bu seferdeki başarısının bir hatırası olarak yaptırdığı köşktür. Daha önce burada Fatih zamanında varlığı bilinen cam köşkün olduğu düşünülmektedir. IV. Murat saltanatının son dönemlerinde burayı has oda olarak da kullanmıştır. Bir dönem Sultan'ın sarıkları tülbentçibaşı tarafından burada sarıldığı ve muhafaza edildiği için 'sarık odası' olarak da anılmıştır.

Görseller

www.istanbulgezginleri.com

 /IstanbulGezginleri

 /gezginist